

7. Дадашова П.А. Моделювання взаємозалежності між показниками монетарної та фіскальної політики / П.А. Дадашова // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 18. – № 1. – С. 147-155.

8. Сологуб О.В. Гармонізація непрямого оподаткування на етапі євроінтеграційних процесів / О.В. Сологуб [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.pap.in.ua/4_2013/73.pdf

Гуцул Д.В.

студентка;

Кифяк В.І.

кандидат економічних наук,

асистент,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ФІСКАЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСФЕРТНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ

Трансфертне ціноутворення – це викривлення цін угод або розподілу прибутків чи витрат задля мінімізації податкового навантаження. Явище трансфертного ціноутворення виникло у зв'язку з появою великих транснаціональних корпорацій та активізацією міжнародної торгівлі у другій половині ХХ століття. Самовільний перерозподіл оподаткованого прибутку корпораціями спровокував активний пошук окремими державами шляхів урегулювання цього питання всередині національних економік (започаткували таку економічну практику США).

Основним міжнародним правовим актом, що регламентує порядок оподаткування при застосуванні трансфертних цін, є Керівництво Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) з трансфертного ціноутворення для транснаціональних корпорацій і податкових органів 1995 р. Керівництво ОЕСР 1995 р. регламентує податкові аспекти трансфертного ціноутворення в контексті міжнародного податкового права [1, с. 29].

Згідно з настановами ОЕСР, однією із пріоритетних цілей, за для досягнення якої запроваджується застосування трансфертного ціноутворення, є розвиток міжнародної торгівлі та міжнародних інвестицій. Країна, яка здійснює державний контроль за ціноутворенням, має чітко обґрунтувати вплив на прибуток суб'єктів господарювання,

які реалізують товари, здійснюючи операції, визнані, відповідно до законодавства, контрольованими.

Запровадження законодавчих норм регулювання трансфертного ціноутворення створило в Україні новий механізм податкового контролю у відносинах податкових органів та підприємництва, мета якого полягає у моніторингу окремих видів операцій, що здійснюються. За даними Державної фіскальної служби України з-під оподаткування через механізм трансфертного ціноутворення щороку виводиться приблизно 100 млрд. грн., у результаті чого Державний бюджет України недотримує майже 20-25 млрд. грн.

01 вересня 2013 р. набув чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо трансфертного ціноутворення» від 04.07.2013 р. № 408-УІІ, нормами якого регламентовано поняття «трансфертне ціноутворення» та «контрольовані операції». Так, відповідно до вказаного законодавчого акта трансфертне ціноутворення – це система визначення звичайної ціни товарів та/або результатів робіт (послуг) в контрольованих операціях [2, с. 89].

Таким чином, слід розрізняти контрольовані та неконтрольовані операції. Так, контрольованими операціями будуть вважатися:

1) господарські операції з придбання (продажу) товарів (робіт, послуг), що здійснюються платниками податків з пов'язаними особами – нерезидентами;

2) господарські операції з придбання (продажу) товарів (робіт, послуг), що здійснюються платниками податків з пов'язаними особами – резидентами, які:

- задекларували від'ємне значення об'єкта оподаткування з податку на прибуток за попередній податковий (звітний) рік;

- застосовують спеціальні режими оподаткування станом на початок податкового (звітного) року;

- сплачують податок на прибуток підприємств та/або податок на додану вартість за іншою ставкою, ніж базова (основна), що встановлена відповідно до цього Кодексу, станом на початок податкового (звітного) року;

- не були платниками податку на прибуток підприємств та/або податку на додану вартість станом на початок податкового (звітного) року;

3) операції, однією зі сторін яких є нерезидент, зареєстрований у державі (на території), в якій ставка податку на прибуток (корпоративний податок) на 5 і більше відсотків нижча, ніж в Україні, або який сплачує податок на прибуток (корпоративний податок) за ставкою на 5 і більше відсотків нижчою, ніж в Україні [4, с. 30].

Аналіз країн із найбільш сприятливим для ведення бізнесу регуляторним кліматом та порівняння системи трансфертного ціноутворення таких країн з системою трансфертного ціноутворення в Україні дозволило визначити ряд спільних та відмінних рис цих систем, зокрема:

- у більшості розвинених країн пов'язаність осіб оцінюється переважно суб'єктивно, не обмежуючись формальними визначеннями прямого чи непрямого контролю; українське законодавство також враховує можливість впливу однієї особи на рішення інших осіб;

- для контролю за трансфертним ціноутворенням в Україні передбачено використання п'яти методів визначення ціни – порівняльної неконтрольованої ціни, ціни перепродажу, «витрати плюс», чистого прибутку та розподілення прибутку, які також використовуються платниками податків в інших аналізованих країнах;

- у країнах, в яких існує регулювання трансфертного ціноутворення часто передбачено певні спрощення для платників податків або операцій, що підпадають під певні критерії, чого не передбачено в Україні [4, с. 31].

Основні проблеми вітчизняного податкового законодавства у сфері регулювання трансфертного ціноутворення:

- 1) недосконалість законодавчого регламентування процедури підготовки та подання платниками податків Звіту про контрольовані операції, зокрема незрозуміло, які штрафні санкції застосовуватимуться, якщо у Звіт включено не всі операції;

- 2) відсутність нормативного регламентування поняття «політика трансфертного ціноутворення» (світовий досвід свідчить, що наявність спеціального внутрішнього документа – Політики трансфертного ціноутворення (як складова маркетингової політики або окремих внутрішній регуляторний документ) є одним з найефективніших інструментів щодо мінімізації податкових ризиків діяльності великими платниками податків, особливо експортоорієнтованих);

- 3) широкий перелік контрольованих операцій з метою трансфертного ціноутворення, що не відповідає ні Рекомендаціям Організації економічного співробітництва та розвитку, ні передовій європейській практиці. Зокрема, в Україні контрольованими, крім операцій із пов'язаними особами, є також бартерні операції та операції з суб'єктами бізнесу, що не є платниками податку на прибуток на загальних умовах;

- 4) прив'язка суми штрафних санкцій до розміру мінімальної заробітної плати при чималих розмірах ухилення від оподаткування під час здійснення багатомільярдних контрольованих операцій [2, с. 90].

Для формування сприятливого фіскального регулювання трансфертного ціноутворення доцільно:

- розширити офіційно затверджений Кабінетом Міністрів України переліку видань (інформаційних джерел) про ринкові ціни для цілей оподаткування операцій, пов'язаних із трансфертним ціноутворенням.

- розробити електронну базу даних, яка містила б інформацію (з оперативним її оновленням) про ціни реальних договорів, укладених та виконаних українськими підприємствами з резидентами та нерезидентами.

- законодавчого узгодити періодичність та терміни проведення податкових перевірок контрольованих операцій та інших видів податкових перевірок (камеральних, документальних чи фактичних) з метою зниження навантаження податковим контролем на бізнес.

На даний момент нагальним питанням є внесення змін до Закону про трансфертне ціноутворення з метою забезпечення цілісності та всеохоплюваності Закону. Стабільність та справедливість податкового режиму регулювання трансфертного ціноутворення є одним з основних факторів росту ділової активності. Отже, завданням фіскального регулювання трансфертного ціноутворення в Україні є захист податкової бази при одночасному уникненні підстав для подвійного оподаткування, які можуть перешкоджати залученню іноземних інвестицій у вітчизняну економіку.

Список використаних джерел:

1. Полянський Д. Трансфертне ціноутворення та контрольовані операції / Д. Полянський, Н. Бахарєва // Юридична Газета. – 2013. – № 37. – С. 28-31.

2. Олійник Н. Р. Проблеми та напрями вдосконалення організаційно-інституційного забезпечення фіскального регулювання трансфертного ціноутворення в Україні / Н. Р. Олійник // Облік і фінанси. – 2015. – № 1. – С. 88-93.

3. Батракова Т. І. Трансфертне ціноутворення – частина механізму антикризового управління / Т. І Батракова // Науковий вісник Херсонського Державного Університету. – 2015. – № 11. – С. 38-41.

4. Аркатова Ю. В. Оцінка системи трансфертного ціноутворення в Україні / Ю.В. Аркатова // Young Scientist – 2014. – № 11. – С. 29-32.

5. Волошин Ю. М. Механізм податкового контролю трансфертного ціноутворення в АПК / Ю. М. Волошин // Accounting and Finance – 2015. – № 3. – С. 75-79.